

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра національної економіки, маркетингу та
міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«ІСТОРІЯ ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ДУМКИ»

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ ТА ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГА
(включаючи електронну пошту, робочий час / місцезнаходження тощо).

Викладач (-і)	Бургман Марина Костянтинівна
Контактний тел.	+38(061)764-67-50 (внутр. 169)
Е-mail:	mara.burg69@gmail.com
Сторінка курсу на сайті підтримки навчальних програм КПУ	http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/course/view.php?id=1405
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за графіком консультацій викладача, а. 511, головний корпус КПУ <i>Консультації off-line:</i> шляхом повідомлення на сторінці навчальної дисципліни сайту підтримки навчальних програм КПУ http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/message

АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна «Історія економіки та економічної думки» є обов'язковою для студентів бакалаврської програми спеціальності 051 Економіка (освітні програми: Економіка підприємства, Економічна кібернетика). Згідно з навчальним планом денної форми навчання вивчення дисципліни заплановано на 3 семестр (2 курс).

Курс передбачає формування уявлень про закономірності та тенденції розвитку світової та вітчизняної економічної думки та економічного розвитку країн світу на найважливіших етапах соціально-економічної еволюції.

Освітній процес з дисципліни здійснюється за такими формами: навчальні заняття; самостійна робота; контрольні заходи. Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: лекції; семінарські заняття, а також консультації.

Практичні заняття передбачають: пояснення матеріалу викладачем; перевірку домашніх завдань; перевірку засвоєння студентами вивченого матеріалу.

Самостійна робота студентів полягає у засвоєнні вивченого навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача.

Консультації призначені для роз'яснення студентам теоретичних або практичних питань.

Засвоєння навчального матеріалу перевіряється за допомогою поточного контролю, який здійснюється на практичних заняттях у формі усних відповідей, самостійних робіт та підсумкових тематичних контрольних робіт.

Підсумковий (семестровий) контроль після завершення 3 семестру здійснюється у формі письмового екзамену.

ФОРМАТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Всього кредитів	Всього годин	Аудиторних годин	У тому числі			Сам. робота
			Лекц.	Лабор.	Семін. (практ.)	
5	150	64	32	-	32	86

ОЗНАКИ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний рік	Курс (рік навчання)	Семестр	Загальна/ професійна	Обов'язкова/ вибіркова
2021/2022	2	3	загальна	обов'язкова

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни

Історія економіки та економічної думки як навчальна дисципліна своєю метою ставить формування знань про історичний розвиток господарств та економічної думки країн Європейської цивілізації для розуміння генезису та закономірностей функціонування економічних систем.

Завдання навчальної дисципліни

- оволодіння знаннями і методами історичного аналізу економічних процесів;
- формування уявлень про закономірності та тенденції розвитку світової та вітчизняної економічної думки та економічного розвитку країн світу на найважливіших етапах соціально-економічної еволюції;
- визначення наукового внеску окремих шкіл і напрямів в економічну теорію та їхнього впливу на економічну політику держав світу;
- характеристика сучасних економічних процесів та сучасних економічних концепцій;
- формування сучасного економічного мислення та світогляду студентів.

ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- зміст дисципліни, предмет і періодизацію, понятійний апарат економічної історії, її місце в системі економічних наук;
- сутність, основні характеристики типів економічних систем в контексті цивілізаційного процесу та залежно від різних критеріїв класифікації;
- історичний розвиток типів і моделей економічних систем, їх структурних підсистем та елементів на різних економічних рівнях і на прикладі провідних країн світу та України з урахуванням чинників політичної, соціальної та духовної сфер суспільного життя;
- історію сфер і галузей народного господарства, економічних інститутів та процесів;
- економічну політику провідних держав на різних етапах історичного розвитку, історичний досвід соціально-економічних реформ;
- історію міжнародної економіки як системи світового господарства та міжнародних економічних відносин;
- історію економіки України в контексті європейського та світового цивілізаційного процесу.

Після вивчення дисципліни студенти повинні вміти:

- систематизувати, узагальнити, критично осмислити та адекватно оцінити нагромаджений в історії зарубіжний та вітчизняний історико-економічний досвід;
- застосовувати здобуті знання для аналізу сучасної економіки, виявлення історичних коренів і причинно-наслідкового механізму сучасних економічно-соціальних проблем України та світового економічного розвитку;
- аналізувати економічний розвиток як результат взаємодії з політичними, соціальними та духовними чинниками;
- аналізувати в історико-економічному аспекті наукову літературу, статистичну інформацію;
- використовувати здобуті знання при вивченні інших економічних дисциплін, у практичній діяльності.

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 051 Економіка, освітня програма: Економіка підприємства вивчення дисципліни «Історія економіки та економічної думки» сприяє формуванню **компетентностей та програмних результатів навчання** :

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки

Загальні компетентності

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 3. Розуміння основних особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.

СК 4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

Програмні результати навчання

РН 4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

РН 6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

РН 7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

РН 16. Вміти використовувати дані, надавати аргументацію, критично оцінювати логіку та формувати висновки з наукових та аналітичних текстів з економіки.

Додатково для освітньої програми Економіка підприємства

РН 25. Вміти працювати як самостійно, так і в команді.

ПЛАН КУРСУ

Назва змістових модулів та тем	Лекц.	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
Змістовий модуль № 1. Теоретичні основи історії економіки			
Тема 1. Предмет і метод історії економіки та економічної думки	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Основні принципи історико-економічного пізнання

Назва змістових модулів та тем	Лекц.	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
			2) Періодизація історії економіки та економічної думки 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки
Тема 2. Господарство первісного суспільства та його еволюція на етапі ранніх цивілізацій	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Розвиток ремесла в епоху палеоліту. 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки
Тема 3. Особливості господарського розвитку та економічної думки періоду формування світових цивілізацій (VIII ст. до н.е. – V ст. н.е.)	2	4	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Проблеми раціональної організації рабовласницької латифундії у працях давньоримських філософів 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 4. Господарство та економічна думка суспільств Європейської цивілізації в період середньовіччя (V – XV ст.)	4	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Економічні погляди епохи середньовіччя 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм. 5 Підготовка до модульної контрольної роботи за теми 1-4.
Змістовий модуль № 2. Розвиток ринкового господарства та становлення національних держав			
Тема 5. Формування передумов ринкової економіки в країнах Європейської цивілізації (XVI – перша половина XVII ст.)	4	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Меркантилізм в Україні. 2) Розвиток школи фізіократів. 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 6. Розвиток ринкового господарства в період становлення національних держав (друга половина XVII – перша половина XIX ст.)	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Зародження історичної школи Німеччини. Ф. Ліст 2) Економічна система А. Сміта та Д. Рікардо. 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 7. Ринкове господарство країн Європейської цивілізації в	2	4	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Австрійська школа неокласичної політичної економії

Назва змістових модулів та тем	Лекц.	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
період монополістичної конкуренції (друга половина XIX – початок XX ст.)			3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 8. Особливості розвитку ринкового господарства та основні напрями економічної думки в Україні (друга половина XIX – початок XX ст.)	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Зародження класичної політекономії в Україні. І. Вернадський. М. Бунге. 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм. 5. Підготовка до модульної контрольної роботи за теми 5-8.
Змістовий модуль № 3. Розвиток економічної думки XX ст.			
Тема 9. Господарство та економічна думка в період державно-монополістичного розвитку суспільств Європейської цивілізації (перша половина XX ст.)	4	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Модель державного регулювання Дж. М. Кейнса 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 10. Розвиток національних економік країн Європейської цивілізації в системі світового господарства під впливом науково-технічної революції (друга половина XX ст.)	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Розвиток та поява транснаціональних корпорацій у США. 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 11. Світове господарство та основні напрями економічної думки на етапі інформаційно-технологічної революції (кінець XX – початок XXI ст.)	2	4	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Основні засади розвитку сучасного інституціоналізму. 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 12. Економічний розвиток України в умовах радянської економічної системи та його трактування в економічній думці	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Криза адміністративно-командної системи господарювання 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм.
Тема 13. Формування засад ринкового господарства в Україні (90-ті роки XX ст.).	2	2	1. Опрацювання лекційного матеріалу, 2. Самостійне опрацювання теоретичних питань: 1) Сутність та передумови виникнення ринкової економіки 3. Підготовка до семінарського заняття, виконання домашніх

Назва змістових модулів та тем	Лекц.	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
			завдань, опрацювання першоджерел та навчальної літератури; виконання індивідуального завдання, підготовка реферату, проходження тестування на сайті підтримки навчальних програм. 4. Виконання тестових завдань на сайті підтримки навчальних програм. 5. Підготовка до модульної контрольної роботи за теми 9-13.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни «Історія економіки та економічної думки» використовуються наступні види контролю:

1. Поточний контроль – здійснюється протягом семестру: опитування на лекційних та семінарських заняттях; перевірки виконання тестових завдань, модульних контрольних робіт, індивідуальних завдань, контроль виконання завдань самостійної роботи тощо.

2. Підсумковий семестровий контроль – здійснюється у формі письмового **екзамену** відповідно до графіка освітнього процесу.

Для оцінювання студентів використовується система накопичування балів. Згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в КПУ» підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у чотирибальну шкалу та шкалу ECTS.

Бали нараховуються за виконання завдань аудиторної роботи, практичних робіт, контрольних (модульних) завдань, тестів.

Результати поточного контролю здобувачів вищої освіти є складовими елементами підсумкової оцінки з дисципліни.

Оцінка рівня роботи студента протягом семестру під час навчальних занять та самостійної роботи здійснюється у межах 80 балів. Вага екзамену у підсумковій оцінці складає 20 балів.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО) ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання під час навчальних занять та самостійної роботи													Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				Змістовий модуль 3						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	20	100
5	5	5	10	5	5	5	10	5	5	5	5	10		

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО) ОЦІНЮВАННЯ

Контрольний захід	Бали
Модуль №1	25
Тест 1	5
Тест 2	5
Домашні завдання	5
Контрольна робота 1	10
Модуль №2	25
Тест 3	5
Тест 4	5
Домашні завдання	5
Контрольна робота 2	10
Модуль №3	30
Тест 5	5
Тест 6	5
Домашні завдання	10
Контрольна робота 3	10
Екзамен	20
Разом	100

Для оцінювання відповідей та письмових робіт студентів у національній системі використовуються наступні критерії:

– рівню «відмінно» відповідає теоретично правильна і вичерпна відповідь на поставлене питання, у якій студент показав всебічне системне знання програмного матеріалу; засвоєння навчальної літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами, вивчення яких передбачене програмою дисципліни; виконання не менше 90% запропонованих завдань самостійних та контрольних робіт;

– рівню «добре» відповідає теоретично правильна, але не вичерпна відповідь на поставлене запитання, в цілому повне знання програмного матеріалу, успішне виконання запропонованого завдання і засвоєння матеріалу основної літератури; виконання не менше 75% запропонованих завдань самостійних, контрольних робіт, екзаменаційного білету;

– рівню «задовільно» відповідає у цілому правильна відповідь на поставлене питання, в якій студент показав достатній рівень знань з основного програмного матеріалу дисципліни, але не зміг переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарату, показав недостатні знання рекомендованої літератури; виконання не менше 60% запропонованих завдань самостійних, контрольних робіт, екзаменаційного білету;

– рівню «незадовільно» відповідає неправильна або неповна відповідь на запитання, у якій студент продемонстрував значні прогалини у знаннях з основного програмного матеріалу; ухилився від аргументувань; показав незадовільні знання понятійного апарату і спеціальної літератури чи взагалі нічого не відповів; виконав менше 60% запропонованих завдань самостійних, контрольних робіт, екзаменаційного білету.

Оцінювання виконання поточного та підсумкового тестування відбувається автоматично у відсотковій 100 бальній шкалі з подальшим переводом у бальну шкалу з округленням до цілого значення за допомогою відповідних коефіцієнтів.

Шкала оцінювання: 100-бальна, національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Аналітична економія. Макроекономіка і мікроекономіка / Під. ред. С.М. Панчишина, П.І. Островерха, І.О. Грабинська, кн. 1. – К.: Апріорі, 2017. – 568 с.
2. Антонюк Л.Л. Міжнародна конкурентоспроможність країн: теорія та механізм реалізації / Л.Л. Антонюк. – К.: КНЕУ, 2011. – 320 с.
3. Алимов О.М., Даниленко А.І., Трегобчук В.М. та ін. Економічний розвиток України: інституціональне та ресурсне забезпечення: Монографія. – К.: Об'єднаний ін-т економ. НАН України, 2013. – 540 с.
4. Белл Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования: Пер. с англ. – М.: Academia, 2011. – 956 с.
5. Гурієв С. Міфи економіки. Помилки й стереотипи, які поширюють ЗМІ і політики / Сергій Гурієв. – М.: Юнайтед Пресс, 2019. – 296 с.
6. Державне регулювання економіки: Навч. посібник / С.М. Чистов, А.С. Никифоров, Т.Ф. Куценко та ін. – К.: КНЕУ, 2011. – 440 с.
7. Економічна безпека: навч. посіб. / за ред. З.С. Варналія. – К.: Знання, 2011. – 647 с.
8. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / За ред. В.Г. Гейця. – К.: Ін-т екон. прогнозув.; Фенікс, 2012. - 875 с.
9. Історія економічних вчень: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2011. – 430 с.
10. Кейнс Дж. М. Трактат про грошову реформу. Загальна теорія зайнятості, процента та грошей / Укл.Фещенко В.М. – К.: АУБ, 2013. – 189 с.
11. Кривов'язюк І. В. Підприємство в умовах ринку: навчальний посібник - К. : Кондор, 2009. - 840 с.
12. Малий І.Й. Теорія розподілу суспільного продукту / І.Й. Малий. – К.: КНЕУ, 2013. – 250 с.
13. Макроекономіка : Підручник / За ред. В.Д. Базилевича . – К.: Знання, 2014. - 851 с.
14. Менкью Г., Тейлор М. Мікроекономіка / Грегори Менкью, Марк Тейлор. – СПб.: ПИТЕР, 2016. – 688 с.
15. Лановик Б., Матисякевич З., Матейко Р. Економічна історія України і світу / Б. Лановик, З. Матисякевич, Р. Матейко. – К.: Вікар, 2005. – 286 с.
16. Національна економіка: Підручник / За ред. проф., к.е.н. П.В. Круша. – К.: Каравела; Піча Ю.В., 2010. – 416 с.
17. Пухтаевич Г. О. Аналіз національної економіки / Г.О. Пухтаевич. – К.: КНЕУ, 2014. – 148 с.
18. Юхименко П.І., Леоненко П.М. Історія економічних учень / П.І. Юхименко, П.М.

Леоненко. - К.: Знання, 2005. - 583 с.

19. Joel Mokyr. The Economics of the Industrial Revolution (Routledge Revivals), London. - 2018, 282 p.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. <http://www.ukrstat.gov.ua> – Державний комітет з статистики України
2. <http://www.me.gov.ua> – Міністерство економіки
3. <http://www.liga.net.com.ua> – ЛігаБизнесІнформ
4. <http://www.niss.gov.ua> – Національний інститут стратегічних досліджень
5. <http://www.cpsr.org.ua> – Центр перспективних соціальних досліджень
6. <http://www.hdr.undp.org> – Human development report